

Η Φόνισσα / ολόκληρη η νουβέλα στην ιστοσελίδα: Σπουδαστήριο Νέου Ελληνισμού

Η ΦΟΝΙΣΣΑ, από τα καλύτερα έργα του Αλέξ. Παπαδιαμάντη, είναι ένα **εκτενές διήγημα (νουβέλα)** και δημοσιεύτηκε για πρώτη φορά σε συνέχειες, στο περιοδικό Παναθήναια το **1903**, με υπότιτλο: «Κοινωνικόν μυθιστόρημα». Κεντρικό πρόσωπο είναι η **Χαδούλα ή Φραγκογιαννού**, που τη ζωή της, όπως θα δούμε, παρουσιάζει ο συγγραφέας στα πρώτα κεφάλαια. Η Φραγκογιαννού κυριαρχείται από την εγκληματική ιδέα της βρεφοκτονίας και διαπράττει μια σειρά από φόνους μικρών κοριτσιών.

Η Χαδούλα, η λεγομένη Φράγκισσα, ή άλλως Φραγκογιαννού, ήτο γυνή σχεδόν εξηκοντούτις, καλοκαμωμένη, με αδρούς* χαρακτήρας*, με ήθος ανδρικών, και με δύο μικράς άκρας μύστακος άνω των χειλέων της. Εις τους λογισμούς της, συγκεφαλαιούσα όλην την ζωήν της, έβλεπεν ότι **ποτέ δεν είχε κάμει άλλο τίποτε ειμή να υπηρετή τους άλλους. Όταν ήτο παιδίσκη, υπηρέτει τους γονείς της. Όταν υπανδρεύθη, έγινε σκλάβα του συζύγου της — και όμως, ως εκ του χαρακτήρος της και της αδυναμίας εκείνου, ήτο συγχρόνως και κηδεμών αυτού· όταν απέκτησε τέκνα, έγινε δούλα των τέκνων της· όταν τα τέκνα της απέκτησαν τέκνα, έγινε πάλιν δουλεύτρια των εγγόνων της.**

Το νεογνόν είχε γεννηθή προ δύο εβδομάδων. Η μητέρα του είχε κάμει βαριά λεχωσιά. Ήτο αύτη η κοιμωμένη επί της κλίνης, η πρωτότοκος κόρη της Φραγκογιαννούς, η **Δελχαρώ** η Τραχήλαινα. Είχαν βιασθεί να το βαπτίσουν την δεκάτην ημέραν επειδή έπασχε δεινώς· είχε κακόν βήχα, κοκκίτην, συνοδευόμενον με σπασμωδικά σχεδόν συμπτώματα. Καθώς εβαπτίσθη, το νήπιον εφάνη να καλυτερεύη ολίγον, την πρώτην βραδιάν, και ο βήχας εκόπασεν επ' ολίγον. Επί πολλάς νύκτας, η Φραγκογιαννού δεν είχε δώσει ύπνον εις τους οφθαλμούς της, ουδέ εις τα βλέφαρά της νυσταγμόν, αγρυπνούσα πλησίον του μικρού πλάσματος, το οποίον **ουδ' εφαντάζετο ποίους κόπους επροξένει εις τους άλλους, ουδέ πόσα βάσανα έμελλε να υποφέρει** εάν επέζη, και αυτό. Και δεν ήτο ικανόν να αισθανθή καν την απορίαν, την οποίαν μόνη η μάμμη* διетύπωνε κρυφίως μέσα της: «**Θεέ μου, γιατί να έλθη στον κόσμον κι αυτό;**»

Η γραία το ενανούριζε, και θα ήτον ικανή να είπη «τα πάθη της τραγούδια» αποπάνω από την κούνιαν του μικρού. Κατά τας προλαβούσας νύκτας, πράγματι, είχε «παραλογίσει» αναπολούσα όλ' αυτά τα πάθη της εις το πεζόν. Εις εικόνας, εις σκηνάς και εις οράματα, της είχεν επανέλθει εις τον νουν **όλος ο βίος της, ο ανωφελής και μάταιος και βαρύς.**

Ο πατέρας της ήταν «εργατικός και φρόνιμος. Η μάνα της ήτο κακή, βλάσφημος και φθονερά. **Ήτο μία από τας στρίγλας της εποχής της.** Ήξευρε μάγια». Οι γονείς της την πάντρεψαν με το Γιάννη το Φράγκο (από δω και η προσωνομία της), άνθρωπο ανίκανο και άβουλο, και της έδωσαν ασήμαντη προίκα, ενώ κράτησαν για τον εαυτό τους και το γιο τους δύο νεόχτιστα σπίτια και τα καλύτερα κτήματα, καθώς και τα μετρητά τους, από τα οποία όμως η Χαδούλα κατόρθωσε να κλέψει μερικά. Μ' αυτά και με τις οικονομίες της* έχτισε ένα φτωχόσπιτο. Από το γάμο της απόχτησε **εφτά παιδιά**, τέσσερα αγόρια και τρία κορίτσια. Τα τρία αγόρια χάθηκαν στην ξενιτιά, ενώ το τέταρτο, ο Μήτρος, μέθυσος και μαχαιροβγάλτης, βρίσκεται φυλακισμένος στη Χαλκίδα, κατηγορούμενος για φόνο. Από τις τρεις θυγατέρες της η Αμέρσα έχει μείνει γεροντοκόρη, ενώ η Δελχαρώ, που τώρα είναι λεχώννα, παντρεύτηκε τον Κωνσταντή ή Νταντή, φτωχό μαραγκό, και έχει αποκτήσει άλλα δυο κορίτσια κι ένα αγόρι.

Όλ' αυτά τα ενθυμείτο, και οιονεί* τα ανέζη η Φραγκογιαννού, κατά τας μακράς εκείνας άύπνους νύκτας του Ιανουαρίου, ενώ ο βορράς ηκούετο εκ διαλειμμάτων να συρίζη έξω, πλήττων τας κεράμους, και κάμνων να ηχώσι τα παράθυρα, όποτε ηγρύπνει παρά το λίκνον της μικράς εγγονής της. Ήτο ήδη τρίτη ώρα μετά τα μεσάνυκτα, και ο πετεινός ελάλησε και πάλιν. Το θυγάτριον, το οποίον μόλις είχε ησυχάσει προ μικρού, άρχισε να βήχη εκ νέου οδυνηρώς. Είχεν έλθει ασθενικόν εις τον κόσμον, και προσέτι, φαίνεται ότι είχε κρυώσει την τρίτην ημέραν, εις τα «κολυμπίδια», όταν το είχαν λούσει εντός της σκάφης, και κακός βήχας το είχε κολλήσει. Η Φραγκογιαννού απλήστως από ημερών παρεμόνευε να ιδη συμπτώματα σπασμών εις το μικρόν ασθενές πλάσμα —επειδή τότε ήξευρεν ότι αυτό δεν θα εσώζετο— πλην ευτυχώς τοιούτον πράγμα δεν έβλεπε. **«Είναι για να βασανίζεται και να μας βασανίζει»**, είχεν υποψιθυρίσει, χωρίς κανείς να την ακούση, μέσα της.

Η Φραγκογιαννού αναπολεί τις δυσκολίες που πέρασε για να μεγαλώσει τα παιδιά της και να προικίσει τις κόρες της και συλλογίζεται **τα βάσανα που αντιμετωπίζουν όλοι οι φτωχοί γονείς που έχουν θυγατέρες**. Αναρωτιέται μήπως οι άνθρωποι θα έπρεπε **να βοηθούν το έργο του θανάτου, αντί να προσπαθούν να τον αποτρέψουν, και μήπως αυτό θα ήταν πράξη θεάρεστη**. Με τις σκέψεις αυτές αρχίζει **«να ψηλώνει ο νους της»**, να παραλογίζεται, και σε μια στιγμή, ενώ το νήπιο δίπλα της είχε αρχίσει πάλι να βήχει και να κλαίει, η Φραγκογιαννού **το πνίγει**. Διαπράττει έτσι το πρώτο έγκλημά της. Ο θάνατος θεωρήθηκε φυσικός και δεν προκάλεσε υποψίες. Αλλά οι τύψεις άρχισαν να βασανίζουν τη Χαδούλα. Την ημέρα των Βαΐων παίρνει το καλαθάκι της και πάει στην εξοχή να μαζέψει βότανα. Μπαίνει σ' ένα ερημοκλήσι, στον Αϊ-Γιάννη τον Κρυφό, όπου πήγαιναν και προσκυνούσαν «όσοι είχαν κρυφόν πόνον ή κρυφήν αμαρτίαν». Έπειτα ξαναφέροντας στο νου της την έμμονη ιδέα της είπε στον Άγιο: «Αν έκαμα καλά, Αϊ-Γιάννη μου, να μου δώσεις σημείο σήμερα... ».Φεύγοντας επισκέπτεται το απίτι του Γιάννη του περιβολάρη.

.....Ενώ edίσταζεν, αν έπρεπε ούτω να κάμη, ή μάλλον ν' ανέλθη απλώς εις το χαγιάτι και να κρούση την θύραν, ήκουσε φωνάς μικρών κορασίων. Ολίγον παρέκει ήτον το πηγάδι με τον μάγγανον, και δίπλα, η στέρνα, χαμηλή, βαθεία, με τας όχθας μόλις ανεχούσας υπεράνω της επιφανείας της γης. Επάνω εις αυτήν την κτιστήν όχθην, παρά το χείλος της στέρνας, εκάθηντο δύο μικρά κοράσια, το εν ως πέντε ετών, το άλλο ως τριών ετών, και έπαιζαν με μίαν καλαμιάν και με σπάγγον και εν καρφίον δεμένον εις την άκρην, ως να εψάρευαν τάχα εντός της στέρνας.

— Να!... **μου έδωκε το σημείο ο Αϊ-Γιάννης**, είπε μέσα της, σχεδόν ακουσίως η Φραγκογιαννού, άμα είδε τα δύο θυγάτρια... Τι λευθεριά θα της έκαναν της φτωχιάς, της Περιβολούς, ανίσως έπεφταν μες στη στέρνα κι εκολυμπούσαν!... Να ιδούμε, έχει νερό;

Πλησιάσασα, έκυψε, και είδεν ότι η στέρνα ήτον σχεδόν γεμάτη· ως δύο τρίτα οργυιάς νερού.

— **Τι τ' αφήνει εδώ, κείνος ο πατέρας τους, μικρά κορίτσια, είπε πάλιν η Φραγκογιαννού. Τάχα δεν μπορούν να πέσουν και μοναχά τους μέσα;...**

Έστρεψεν ανήσυχον βλέμμα προς την καλύβην. Αλλ' αυτή είχε την όψιν ότι δεν υπήρχεν άνθρωπος μέσα.

.....Η Φραγκογιαννού εσκέφθη: «Θα φωνάξουν, τάχα;... Θ' ακουστή; Πού ν' ακουστή!... Πρέπει να κάμω γλήγορα, προσέθηκε μέσα της. Αυτός, όπου είναι, τώρα σε λίγο, θα 'ρθη δω, γιατί θα σουρουπώση, και δε

θα βλέπη να κάνη δουλειά εκεί κάτω... Και πρέπει να φεύγω το γληγορότερο, χωρίς να με ιδή, όπως δεν με είδε ως τώρα».

Εδίστασε προς στιγμήν. Ησθάνθη μέσα της φοβεράν πάλην. Είτα είπε, σχεδόν μεγαλοφώνως: «Καρδιά!... αυτό είναι μια απόφαση».

Και δράξασα με τας δύο χείρας τα δύο κοράσια, τα ώθησε με μεγάλην βίαν.

Ηκούσθη μέγας πλαταγισμός.

Τα δύο πλάσματα έπλεαν εις το νερόν της στέρνας.

Η μεγαλύτερα κορασίς έρρηξεν* οξείαν κραυγήν, ήτις αντήχησεν εις την μοναξιάν της εσπέρας.

— Μα...!

Εξ εμφύτου ορμής, η Φραγκογιαννού έστρεψε το πρόσωπον προς την λευκήν καλύβην, όπου μέχρι τούδε είχαν εστραμμένα τα νώτα.

Και συγχρόνως ητοιμάζετο να φύγη, και συνάμα έστρεφε τον κανθόν* του όμματος προς την στέρναν, διά να ιδή αν διήρκει η αγωνία.

Ανέλαβε το καλάθι της, το οποίον είχαν αποθέσει κατ' γης, και απεμακρύνθη δύο βήματα.

Τα δύο μικρά πλάσματα ήσπαιρον* μέσα εις το νερόν. Η μικρά είχε βυθισθή ήδη. Η μεγαλύτερα επάλαιε.

Μετ' ολίγα δευτερόλεπτα, η γραία ήκουσεν όπισθεν της κρότον θύρας ανοιγομένης και ασθενή φωνήν.

Εστράφη. Η θύρα της καλύβης είχαν ανοιχθή. Η άρρωστη γυνή, η μήτηρ των δύο κορασιών, ωχρά, και τυλιγμένη με μαλλίνην σινδόνα, ομοία με φάντασμα, ίστατο εις το χάσμα της θύρας.

— Τι είναι; είπε μετά τρόμου η πάσχουσα γυνή.

Τότε η Φραγκογιαννού, με μεγάλην ετοιμότητα, καθώς ίστατο ορθία, δύο βήματα προς την στέρναν, έρριψε το καλάθι της κάτω, το οποίον είχαν αναλάβει αρτίως,* και άρχισε να τρέχη, να πηδά, και να φωνάζη:

— Τα κορίτσια!... Τα κορίτσια!... Πέσανε μέσα!... Κοίταξε!... Δεν έχετε το νου σας, χριστιανοί;... Πώς κάμανε;... Και τ' αφήνετε μοναχά τους, κοντά στη στέρνα, νερό γεμάτη!... Καλά που βρέθηκα!... Να, τώρα πέρασα κι εγώ... Ο Θεός μ' έστειλε!

Κι εν τω άμα κύψασα και αφαιρέσασα εν ακαρεί την φουστάνα της, μείνασα με την λεγομένην «μαλλίαν», την εν είδει μεσοφορίου, απορρίπτουσα τας πατημένας χονδράς εμβάδας, μείνασα με τας κάλτσας τας τρυπημένας εις την πτέρναν, ερρίφθη βαρεία, μετά πατάγου μέσα εις το νερόν της στέρνας.

Η γυνή η άρρωστη είχαν αφήσει βραχνήν κραυγήν, κι έτρεξε να κατέλθη τα δύο ή τρία λίθινα σκαλοπάτια της εισόδου, παραπατούσα και μόλις δυναμένη να βαδίζει εκ της αδυναμίας. Πριν αύτη φθάση πλησίον της στέρνας, η Γιαννού είχε πιάσει το μικρότερον κοράσιον, το οποίον της εφαινέτο μάλλον πνιγμένον ήδη, και το έσυρε βραδέως προς τα έξω, με την κεφαλήν πάντοτε επίστομα εις το νερόν. Είτα σηκώσασα το μικρόν σώμα, αφού απέθεσε τούτο επί της λιθίνης κρηπίδος, έκυψε κι έπιασε την άλλην κορασίδα, την μεγαλύτεραν.

Την έδραξεν από το κράσπεδον του φορέματος της, και από τον ένα πόδα, κι ενώ ετράβα προς τα άνω το σώμα, η κεφαλή έμενε κάτω, όσον το δυνατόν μακροτέραν ώραν εντός του νερού.

Τέλος η μήτηρ είχε φθάσει πλησίον της σκηνής, και η Φραγκογιαννού έσυρεν αποφασιστικώς το σώμα προς τα έξω. Απέθηκε τούτο πλησίον του άλλου σώματος.

Τα δύο μικρά πλάσματα εφαίνοντο αναίσθητα.

Η Φραγκογιαννού μετά προσπαθείας, ψάξασα με τους πόδας εις το νερόν, ανεύρεν επί της μεσημβρινής πλευράς το στόμιον της στέρνας, το φραγμένον διά πλατείας σανίδος με υψηλήν ως κοντάριον λαβήν, και πατήσασα το ένα πόδα επί της εσοχής εκείνης του τοίχου ανήλθε μετά κόπου εις την κρηπίδα όλη στάζουσα.

— Είδες! Δεν το εσυλλογίστηκα! ανέκραξεν επιδεικτικώς η Φραγκογιαννού. Τάχα δεν έπρεπε να τραβήξω τον κόπανο επάνω, να ξεφράξω την μπούκα, για ν' αδειάση μονομιάς η στέρνα, πριν πνιγούν τα κοριτσάκια, τα καημένα!

Ήτο αληθές, άλλως, ότι δεν το είχε σκεφθή. Πλην υπάρχει υποκρισία και εν τη ειλικρινεία.

Η Φραγκογιαννού ετίναξε τα κράσπεδα* των ενδυμάτων της, τα διάβροχα,* και ρίπτουσα βλέμμα επί τα δύο αναίσθητα σώματα, ήρχισεν εν βία και σπουδή να λέγη:

— Κρέμασμα ανάποδα θέλουνε... Χτύπημα με το καλάμι, για να ξεράσουν μαθές!... Καλά που είναι γλυκό το νερό... Πού είναι ο άνδρας σου, χριστιανή μου;... Έτσι τ' αφήνουν, μικρά κορίτσια, μοναχά τους, να παίζουν με το νερό της στέρνας;... Καλά που ήρθα! Ο Θεός μ' έστειλε... Από τον Ανάγυρο έρχομαι, απ' τον ελιώνα... Καλά που ήτον η πόρτα του μπαχτσέ ανοικτή!... Πού 'ναι ο άνδρας σου; Πού 'ν' τος; Ό,τι μπήκα απ' την πόρτα, ακούω μπλουμ! Τρέχω... Τι να ιδώ! Δεν πρόφθασα... Ούτε ήξευρα πως είς' εδώ. Σε είχα στο χωριό πως βρίσκεσαι... Είχα μάθει πως ήσουν άρρωστη... Την τρομάρα που πήρα!... Τώρα, κρέμασμα ανάποδα, και γλήγορα... Δεν πιστεύω να είναι καλά πνιγμένα... Πού 'ναι... τος ο άνδρας σου; Πού 'ν' τος;

Και δράξασα μετά βίας το εν σώμα, το μικρότερον, περί του οποίου ήτο σχεδόν βεβαία ότι ήτο νεκρόν ήδη, το μετέφερε πλησίον ενός δένδρου, διά να το κρεμάση ανάποδα, ως έλεγε.

Εν τω μεταξύ κατέφθασε ο πατέρας, αλλά ήταν αργά πια. Παρά τις προσπάθειες, τα δυο κοριτσάκια πέθαναν. Ήρθε ο ειρηνοδίκης, ο πάρεδρος του χωριού που εκτελούσε χρέη αστυνομικού, καθώς και ο γιατρός, και γνωμάτευσαν ότι ο θάνατος προήλθε από πνιγμό. Όταν όμως, έπειτα από λίγες μέρες, πνίγηκε πάλι ένα κοριτσάκι σε πηγάδι —τυχαία αυτή τη φορά— κι έτυχε να βρίσκεται κοντά του η Φραγκογιαννού —που θα μπορούσε να το είχε σώσει— οι υποψίες των αρχών στράφηκαν εναντίον της. Δυο χωροφύλακες πηγαίνουν στο σπίτι της να τη συλλάβουν, αλλά η Φραγκογιαννού ξεφεύγει. Αρχίζει έτσι η καταδίωξή της. Τις νύχτες κοιμάται σε σπηλιές ή σε στάνες βοσκών. Οι τύψεις και οι εφιάλτες τής ταράζουν τον ύπνο, και μολαταύτα, σ' αυτό το διάστημα διαπράττει άλλον ένα φόνο: πνίγει το νεογέννητο κορίτσι του βοσκού Γιάννη Λυρίγκου, ενώ οι μικρές θυγατέρες του βοσκού Καμπαναχμάκη γλύτωσαν την τελευταία στιγμή, γιατί είχαν φτάσει έξω από το καλύβι οι χωροφύλακες. Καταδιωκόμενη αποφασίζει να καταφύγει στο ερημητήριο του Αγίου Σώστη, σ' ένα μικρό βραχονήσι, που με την άμπωτη γινόταν χερσόνησος. Εκεί μόναζε ονομαστός πνευματικός, «ο γέρων παπ'-Ακάκιος» και η Φραγκογιαννού σκέφτεται πως αυτός θα την έσωζε, επιβιβάζοντάς την σε κανένα διερχόμενο σκάφος. Σ' αυτόν «θα εξωμολογείτο όλα τα πάθια της. Καιρός μετανοίας πλέον...».

.....Η Φραγκογιαννού έτρεξεν, έκαμε τον σταυρόν της, κι επάτησεν επάνω εις το πέραςμα της άμμου. Η άμμος ήτον ολισθηρά. Το κύμα ανήρχετο, εφούσκωνε. Η γυνή δεν ωπισθοδρόμησε. Δεν είχεν άλλην σανίδα σωτηρίας. Ούτε αυτήν, την παρούσαν, μάλιστα δεν είχε.

Το κύμα ανέβαινεν, ανέβαινεν. Η Φραγκογιαννού επάτει. Η άμμος ενέδιδεν. Οι πόδες της εγλιστρούσαν.

Ο βράχος του Αγίου Σώζοντος απείχε περί τας δώδεκα οργυιάς από την ακτήν. Ο λαιμός της άμμου, το πέραςμα, θα ήτο πλέον ή πενήντα βημάτων το μήκος.

Το κύμα την έφθανεν έως το γόνυ, είτα ως την μέσην. Η άμμος εγλιστρούσε. Εγίνετο βάλτος, λάκκος. Το κύμα ανήλθεν έως το στέρνον της.

Οι δύο άνδρες, οίτινες την εκυνήγουν, έρριψαν μίαν τουφεκιάν διά να την πτοήσουν. Είτα ηκούσθησαν αι φωναί των, φωναί αλαλαγμού και βεβαίας νίκης.

Η Φραγκογιαννού απείχεν ακόμη ως δέκα βήματα από τον Αϊ-Σώστην.

Δεν είχε πλέον έδαφος να πατήση· εγονάτισεν. Εις το στόμα της εισήρχετο το αλμυρόν και πικρόν ύδωρ.

Τα κύματα εφούσκωναν αγρίως, ως να είχαν πάθος. Εκάλυψαν τους μυκτήρας* και τα ώτα της. Την στιγμήν εκείνην το βλέμμα της Φραγκογιαννούς αντίκρυσσε το Μποστάνι, την έρημον βορειοδυτικήν ακτήν, όπου της είχαν δώσει ως προίκα έναν αγρόν, όταν νεάνιδα την υπάνδρευσαν και την εκουκούλωσαν και την έκαμαν νύμφην οι γονείς της.

— Ω! να το προικιό μου! είπε.

Αυταί υπήρξαν αι τελευταίαι λέξεις της. **Η γραία Χαδούλα εύρε τον θάνατον εις το πέραςμα του Αγίου Σώστη, εις τον λαιμόν τον ενώνοντα τον βράχον του ερημητηρίου με την ξηράν, εις το ήμισυ του δρόμου, μεταξύ της θείας και της ανθρωπίνης δικαιοσύνης.**

Η ΤΑΙΝΙΑ

Από συνέντευξη που έδωσε η σκηνοθέτης:

«Από την αρχή είχα πει ότι οι γυναίκες θα έχουν σφιχτές κοτσίδες, σαν βαρίδια. Θα είναι η μοίρα τους. Η χωρίστρα στη μέση, είναι τα 2 ημισφαίρια της ζωής μας, που χωρίζουν χρόνια τώρα το ανδρικό με το γυναικείο φύλο. Μία μόνο στιγμή ελευθερίας έχουν οι γυναίκες.»

Από τον τύπο, Καλλίτσα Βλάχου

Το σενάριο είναι αρκετά διαφοροποιημένο από το πρωτότυπο κείμενο, ενταγμένο όμως και εναρμονισμένο στην εκδοχή και τη διάσταση που θέλει να αποδώσει η σκηνοθέτης στη σκιαγράφηση του χαρακτήρα της Φραγκογιαννούς.

Η εικόνα της μητέρας της ακολουθεί διαρκώς τη Φραγκογιαννού. Θύμα και η ίδια της σκληρότητας της εποχής της, η μητέρα της Φραγκογιαννούς μεταφέρει όλη της τη σκληρότητα στην κόρη της, που γίνεται και

η ίδια σκληρή για να αντέξει τις κακουχίες. Ένας φαύλος κύκλος όπου τρυφερά συναισθήματα δεν χωρούν. Αγάπη, χάδια, τρυφερότητα, αγκαλιές δεν υπάρχουν πουθενά. Από τη νοσηρή αλληλεξάρτηση μητέρας – κόρης (λείπουν τα υγιή στοιχεία από τη σχέση αυτή), προσπαθεί να αποδεσμευτεί η Χαδούλα που χάδι δεν γνώρισε στη ζωή της. «**Χαϊδεψέ με, φίλησέ με, δεν μ' αγαπάς;**» Αυτοί οι θεμέλιοι διαχρονικοί λίθοι πάνω στους οποίους στηρίζεται η ουσία της ζωής, η ύπαρξη του ανθρώπου, και εκφράζουν τη ζωτική του ανάγκη, το οξυγόνο του, για να μπορέσει να επιβιώσει και να αντέξει στις αντίξοες συνθήκες μιας σκληρής κοινωνίας, είναι τα μεγάλα ζητούμενα της Φραγκογιαννούς που προτού πνίξει τα θύματά της τους μιλάει στοργικά, τα χαϊδεύει, τα αγκαλιάζει και στη συνέχεια τα αποδεσμεύει... Ένα τελετουργικό θανάτου που εμπεριέχει μέσα στην παραφροσύνη του τα συναισθηματικά ελλείμματα που εκπληρώνονται μέσω του θανάτου.

Εργασίες πριν δούμε την ταινία από το απόσπασμα που διαβάστηκε στην τάξη:

- Γιατί πιστεύετε ότι ο Παπαδιαμάντης επέλεξε να δώσει το συγκεκριμένο τέλος στην ιστορία του;
- Πως θα τελειώνετε εναλλακτικά την ιστορία εσείς;
- Υποθέστε ότι τελικά η Φόνισσα συλλαμβάνεται και δικάζεται. Συντάξτε έναν αυτοσχέδιο προφορικό λόγο που θα εκφωνήσετε στο τέλος της δίκης επιλέγοντας μια από τις παρακάτω θέσεις: (ομάδες των 4) – η εργασία γίνεται μέσα στην τάξη.
 - είστε η φόνισσα και απολογείστε
 - είστε ο συνήγορός της
 - είστε ο δημόσιος κατήγορος

Εργασίες μετά την ταινία: (ομαδικές)

Να περιγράψετε μια σκηνή που σας έκανε εντύπωση και σας δημιούργησε έντονα συναισθήματα. Πώς κατάφερε η σκηνοθέτης να το πετύχει αυτό; (αναφέρετε δύο τρόπους)

Παρατηρήστε τα κουστούμια και τα σκηνικά. Ποιες πληροφορίες (οικονομικές- κοινωνικές) μας δίνουν για την εποχή; Επιπλέον να προσέξετε την κόμμωση των γυναικών. Ποια είναι αυτή κατά βάση; Σε ποιες συνθήκες διαφοροποιείται; Μπορείτε να αντιληφθείτε κάποια σημειολογική σημασία σε αυτό; Σας φέρνει στο νου παρόμοιες επιλογές σε διαφορετικά πολιτιστικά περιβάλλοντα;

Να επιλέξετε μια σκηνή και να αναλύστε τον τρόπο με τον οποίο η μουσική ή η έλλειψή της ενισχύει την ατμόσφαιρα και τα συναισθήματα των χαρακτήρων ή τα δικά σας.

Τι πετυχαίνει η σκηνοθέτης με το επαναλαμβανόμενο πλάνο της μητέρας της Χαδούλας να τη συνοδεύει σε κάθε της σκέψη σε όλη σχεδόν τη διάρκεια της ταινίας; Θα αλλάζατε ενδεχομένως κάτι σε αυτήν την επιλογή;

Ατομική εργασία

Να γράψετε μια κριτική για την ταινία Φόνισσα προκειμένου να τη δημοσιεύσετε στην σχολική σας εφημερίδα. (300- 350 λέξεις)